

กระบวนการตัดสินใจของผู้บริหารที่ส่งผลต่อการบริหารงานงบประมาณของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาญจนบุรี เขต 1

The Decision Making Process of Administrators Affecting the School Budget Management Under the Kanchanaburi Primary Educational Service Area Office 1

ณัฐรณพัฒน์ ไชยปรุง
Nathamonpun Chaiprung

คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏกาญจนบุรี
Faculty of Education, Kanchanaburi Rajabhat University, Thailand.

¹E-mail: nattha0824@gmail.com

บทคัดย่อ

บทความวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษากระบวนการตัดสินใจของผู้บริหารสถานศึกษา การบริหารงานงบประมาณของสถานศึกษา และกระบวนการตัดสินใจของผู้บริหารที่ส่งผลต่อการบริหารงานงบประมาณของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาญจนบุรี เขต 1 กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ ผู้บริหารสถานศึกษาและหัวหน้างานกลุ่มบริหารงบประมาณ จำนวน 162 คน โดยการสุ่มตัวอย่างแบบชั้นภูมิ ตามพื้นที่จัดการศึกษา เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบสอบถามแบบมาตราประมาณค่า 5 ระดับ มีค่าความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหาอยู่ระหว่าง 0.67–1.00 และมีความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.95 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการวิเคราะห์การถดถอยอย่างง่าย กำหนดระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05 ผลการวิจัย พบว่า 1) กระบวนการตัดสินใจของผู้บริหารสถานศึกษา โดยภาพรวมและรายด้านมีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก เรียงตามลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย คือ ด้านการวิเคราะห์สถานการณ์ด้านการกำหนดเป้าหมายและวัตถุประสงค์ ด้านการตัดสินใจ ด้านการค้นหาทางเลือก ด้านการประเมินทางเลือก และด้านการประเมินผลการตัดสินใจ 2) การบริหารงานงบประมาณของสถานศึกษา โดยภาพรวมและรายด้านมีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก เรียงตามลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย คือ ด้านการบริหารการเงิน ด้านการบริหารพัสดุและสินทรัพย์ ด้านการบริหารบัญชี ด้านการจัดทำแผนงบประมาณ ด้านการตรวจสอบภายในด้านการรายงานผลการดำเนินการ และด้านการระดมทรัพยากรและการลงทุนเพื่อการศึกษา 3) กระบวนการตัดสินใจของผู้บริหารที่ส่งผลต่อการบริหารงานงบประมาณของสถานศึกษา ในภาพรวมสามารถทำนายการบริหารงานงบประมาณของสถานศึกษา ร้อยละ 29.10

คำสำคัญ: กระบวนการตัดสินใจของผู้บริหาร; การบริหารงานงบประมาณของสถานศึกษา; ผลการบริหาร
งบประมาณของสถานศึกษา

Abstract

The article aimed to study the decision-making process of administrators, the school budget management, and the decision-making process of administrators affecting the school budget management under the Kanchanaburi Primary Educational Service Area Office 1. The

samples consisted of 315 school administrators and teachers as head of budgeting group, obtained by proportionate stratified random sampling. The research instrument was a five-level-rating scale questionnaire with content validity between 0.67–1.00 and a reliability of 0.95. The statistics used in the data analysis were percentage, mean, standard deviation, and simple regression analysis with a statistical significance level at 0.05. The findings were as follows: 1) The decision-making process of administrators, overall and in each individual aspect were at a high level, ranking in descending order as situation analysis, goal and objective setting, decision-making, alternative exploration, alternative evaluation, and decision evaluation. 2) The school budget management, overall and in each individual aspect were at a high level, ranking in descending order as financial management, material and asset management, accounting management, budget planning, internal auditing, performance reporting, and resource mobilization and investment for education. 3) The decision-making process of administrators affecting the school budget management. The predictive efficiency was at 29.10 percentile.

Keywords: Decision Making Process of Administrators; School Budget Management; Educational budget management results

บทนำ

ยุทธศาสตร์ชาติด้านการพัฒนาและเสริมสร้างศักยภาพมนุษย์ มีเป้าหมายการพัฒนาที่สำคัญ เพื่อพัฒนาคนในทุกมิติและในทุกช่วงวัยให้เป็นคนดี คนเก่ง และมีคุณภาพ โดยมีประเด็นการพัฒนาที่สำคัญคือ การปฏิรูปกระบวนการเรียนรู้ที่ตอบสนองต่อการเปลี่ยนแปลงในศตวรรษที่ 21 มุ่งเน้นให้ผู้เรียนมีทักษะการเรียนรู้และมีใจใฝ่เรียนรู้ตลอดเวลา โดยการปรับเปลี่ยนระบบการเรียนรู้ให้เอื้อต่อการพัฒนาทักษะสำหรับศตวรรษที่ 21 การเปลี่ยนโฉมครูให้เป็นครูยุคใหม่ การเพิ่มประสิทธิภาพระบบบริหารจัดการศึกษาในทุกระดับ ทุกประเภท การพัฒนาระบบการเรียนรู้ตลอดชีวิต การสร้างความตื่นตัวให้คนไทยตระหนักถึงบทบาท ความรับผิดชอบ และการวางตำแหน่งของประเทศไทยในภูมิภาคเอเชียอาคเนย์และประชาคมโลก การวางพื้นฐานระบบรองรับการเรียนรู้โดยใช้ดิจิทัลแพลตฟอร์ม และการสร้างระบบการศึกษาเพื่อเป็นเลิศทางวิชาการระดับนานาชาติ (สำนักงานคณะกรรมการการพัฒนาระบบราชการและสังคมแห่งชาติ, 2561)

การบริหารสถานศึกษา ในยุคปัจจุบันมีลักษณะอิสระคล่องตัวมากขึ้นตามหลักการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน ส่วนโครงสร้างอาจยืดหยุ่นได้ตามขนาดโรงเรียนและลักษณะเฉพาะของโรงเรียนแต่ละแห่งให้สอดคล้องกับภารกิจหลัก ได้แก่ การบริหารงานวิชาการ การบริหารงานงบประมาณ การบริหารงานบุคคล และการบริหารงานทั่วไป ผู้ที่ทำหน้าที่โดยตรงที่จะต้องรับผิดชอบในการบริหาร คือ ผู้บริหารสถานศึกษา ซึ่งต้องมีความรู้ความสามารถในการบริหารและจัดการศึกษาให้สถานศึกษามีประสิทธิภาพ และเกิดประสิทธิผล ดังนั้น จึงกล่าวได้ว่า งบประมาณมีความสำคัญต่อการบริหารองค์กรทุกประเภท หากหน่วยงานหรือองค์กรใดมีความพร้อมและมีระบบการบริหารงบประมาณที่มีคุณภาพแล้ว ย่อมส่งผลต่อการบริหารงานในด้านอื่น ๆ ของหน่วยงานหรือองค์กรนั้น ๆ ให้ประสบผลสำเร็จและบรรลุตามวัตถุประสงค์ได้อย่างมีประสิทธิภาพ (วรนุช สาเกผล, 2562)

จากรายงานผลการดำเนินงานโครงการ/กิจกรรมตามแผนปฏิบัติการประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2566 ของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาญจนบุรี เขต 1 (2566) ในรอบ 6 เดือน พบว่า มีบางโครงการ/กิจกรรมตามแผนปฏิบัติการยังไม่ได้ดำเนินการ เนื่องจากงบประมาณที่ได้รับจัดสรรจากสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานมีจำนวนจำกัด จึงมีความจำเป็นต้องดำเนินการในบางโครงการ/กิจกรรม เช่นเดียวกับด้าน

ประสิทธิภาพการใช้จ่ายงบประมาณของสถานศึกษามีการใช้งบประมาณตามแผนงานโครงการ มีการบริหารจัดการ ติดตาม มีการตรวจสอบติดตามการใช้งบประมาณจากคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานและสำนักงานเขตพื้นที่ สถานศึกษาส่วนใหญ่ให้ข้อมูลว่าการใช้จ่ายงบประมาณของสถานศึกษามีประสิทธิภาพเพราะมีการดำเนินงานตามแผนที่กำหนดไว้ และดำเนินการตามระเบียบกฎหมายที่เกี่ยวข้อง อย่างไรก็ตามโรงเรียนประสบปัญหาการดำเนินงานในบางโครงการที่ได้รับมอบหมายเพิ่มเติมระหว่างปีงบประมาณเนื่องจากงบประมาณที่ได้รับมีจำกัดทำให้โรงเรียนต้องเกลี้ยงบประมาณใหม่ ทำให้โครงการที่วางแผนบางส่วนไม่สามารถดำเนินงานตามแผนที่วางไว้หรืออาจจะต้องปรับเปลี่ยนขนาดโครงการให้เล็กลงนอกจากนี้ ระเบียบพัสดุที่เคร่งครัดทำให้บางครั้งไม่สามารถจัดซื้อจัดจ้างให้ได้ของที่มีคุณภาพได้ รวมทั้งมีปัญหาเรื่องขาดแคลนบุคลากรปฏิบัติงานด้านเอกสารทางบัญชี ครูและผู้บริหารสถานศึกษาต้องรับผิดชอบงานธุรการ การเงิน

ด้วยเหตุนี้ งานวิจัยครั้งนี้จึงมุ่งศึกษาเกี่ยวกับกระบวนการตัดสินใจของผู้บริหารที่ส่งผลต่อการบริหารงานงบประมาณของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาญจนบุรี เขต 1 เพื่อเป็นการสนองนโยบายและเป็นแนวทางสำหรับสถานศึกษาและสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสามารถนำข้อมูลสารสนเทศจากงานวิจัยนี้ไปปรับปรุงหรือวางแผนนโยบายการปฏิบัติงานเพื่อให้การบริหารงานงบประมาณเกิดประสิทธิภาพและประสิทธิผลสูงสุด

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษากระบวนการตัดสินใจของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาญจนบุรี เขต 1
2. เพื่อศึกษาการบริหารงานงบประมาณของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาญจนบุรี เขต 1
3. เพื่อศึกษากระบวนการตัดสินใจของผู้บริหารที่ส่งผลต่อการบริหารงานงบประมาณของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาญจนบุรี เขต 1

สมมติฐานการวิจัย

กระบวนการตัดสินใจของผู้บริหารส่งผลต่อการบริหารงานงบประมาณของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาญจนบุรี เขต 1

การทบทวนวรรณกรรม

การวิจัยเรื่อง กระบวนการตัดสินใจของผู้บริหารที่ส่งผลต่อการบริหารงานงบประมาณของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาญจนบุรี เขต ผู้วิจัยได้ทบทวนวรรณกรรมในประเด็นต่าง ๆ มีรายละเอียดดังนี้

แนวคิดเกี่ยวกับการตัดสินใจของผู้บริหารสถานศึกษา

การตัดสินใจ หมายถึง กระบวนการในการคัดเลือกเพื่อการปฏิบัติที่มีทางเลือกอยู่หลายทาง และผลลัพธ์มีความแตกต่างกัน ในการตัดสินใจนี้จะมีขั้นตอนที่เริ่มต้นจากการที่ได้ตระหนักถึงปัญหา และขั้นตอนสุดท้ายจะนำไปสู่การตัดสินใจอย่างมีเหตุผล (Hoy & Miskel, 1991) การตัดสินใจเป็นกระบวนการหลังจากการวิเคราะห์ปัญหาแล้วว่าปัญหาใดเป็นอย่างไร ควรพิจารณาเลือกแก้ปัญหาใด เรียกว่ากระบวนการตัดสินใจ โดยพิจารณาทางเลือกและเกณฑ์ในการตัดสินใจที่ดีที่สุดตามที่ตั้งไว้ (ธร สุนทรายุทธ, 2553) และสุพานิ สฤกษ์วานิช (2552) กล่าวว่า การตัดสินใจ คือ กระบวนการของการเลือกจากหลาย ๆ ทางเลือกที่มีอยู่ ณ วินาที เวลานี้ เพื่อให้ได้

ผลลัพธ์อย่างที่ต้องการ หรือเพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์อย่างใดอย่างหนึ่ง การตัดสินใจจึงเกี่ยวข้องกับมิติของเวลา เพราะเป็นการตัดสินใจ ณ ขณะนี้ เวลา ซึ่งส่งผลในอนาคต และการตัดสินใจเกี่ยวข้องกับมิติของทางเลือกด้วยเสมอ เพราะถ้าเราไม่มีทางเลือก เราก็ไม่ต้องเลือก เราก็ไม่ต้องตัดสินใจ ดังนั้นเมื่อตัดสินใจจะต้องมีทางเลือกเสมอ

การตัดสินใจนั้นเป็นหน้าที่ที่แฝงอยู่ในหน้าที่การบริหารอื่นตลอดทั้งกระบวนการ นับตั้งแต่การวางแผน การจัดองค์กร รวมไปถึงการควบคุม การตัดสินใจเป็นพฤติกรรมที่แฝงอยู่ในหน้าที่การบริหารอื่น ๆ และเป็นกระบวนการเช่นกัน นั่นคือ เป็นปรากฏการณ์ซึ่งแสดงออกทั้งการเปลี่ยนแปลงที่ต่อเนื่องในระยะเวลาหนึ่ง ๆ หรือเป็นการดำเนินการ หรือการกระทำที่ต่อเนื่อง สำหรับกระบวนการตัดสินใจหรือขั้นตอนของการกระทำที่ต่อเนื่องในการตัดสินใจนั้น มิทเชล (Mitchell, 1978) กล่าวถึง การบริหารการตัดสินใจไว้ 6 ขั้นตอน คือ

1. ตั้งเป้าหมายและวัตถุประสงค์ขององค์กร
2. ระบุปัญหา
3. การแสวงหาข้อมูลข่าวสาร
4. การระบุทางเลือกในการแก้ไข
5. การตัดสินใจทางเลือกในการแก้ไขปัญหา
6. นำทางเลือกไปปฏิบัติการให้บรรลุ

กอร์ดอน (Gordon, 2002,) กล่าวถึง กระบวนการตัดสินใจอย่างมีเหตุผล ประกอบด้วย 6 ขั้นตอน คือ

1. การวิเคราะห์สถานการณ์ (analyze the situation)
2. การกำหนดเป้าหมายและวัตถุประสงค์ (set objectives)
3. การหาทางเลือก (search for alternatives)
4. การประเมินทางเลือก (evaluate alternatives)
5. การตัดสินใจหรือเลือกทางเลือก (make the decision)
6. การประเมินผลการตัดสินใจ (evaluate the decision)

สรุปได้ว่า การตัดสินใจของผู้บริหารสถานศึกษา หมายถึง กระบวนการพิจารณาเลือกทางเลือกที่เหมาะสมที่สุด โดยใช้การคิด วิเคราะห์ และประเมินปัญหาเพื่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดแก่สถานศึกษา นักวิชาการต่างมองว่าการตัดสินใจเป็นกระบวนการที่ต้องอาศัยข้อมูลและการวิเคราะห์ทางเลือกอย่างเป็นระบบ เพื่อให้การบริหารสถานศึกษามีประสิทธิภาพ และจะเห็นได้ว่าความคิดของนักวิชาการที่กล่าวมาอยู่ในครรลองเดียวกัน กล่าวคือ กระบวนการจะเริ่มต้นด้วยการค้นหา บ่งชี้ ระบุตัวปัญหาที่สำคัญที่ควรจะต้องรับรู้หรือมีความตระหนักถึงปัญหาต่าง ๆ นั้น อาจรับรู้ได้ทันทีโดยง่าย หรือรู้จากการตรวจสอบข้อมูล หรือโดยการใช้เครื่องมือตรวจสอบ จากนั้นจึงนำไปสู่ขั้นตอนการกำหนดเป้าหมายและวัตถุประสงค์ ซึ่งวัตถุประสงค์ที่ดีต้องมีความเป็นไปได้และชัดเจน สามารถปฏิบัติได้จริง โดยผู้ปฏิบัติสามารถเข้าใจความหมายได้ตรงกัน และปฏิบัติได้อย่างสอดคล้องและเป็นไปในแนวทางเดียวกัน

แนวคิดเกี่ยวกับการบริหารงบประมาณในสถานศึกษา

การบริหารงบประมาณของสถานศึกษาเป็นการมุ่งเน้นความอิสระในการบริหารจัดการให้มีความคล่องตัว โปร่งใส ตรวจสอบได้ โดยยึดหลักการบริหารมุ่งเน้นผลสัมฤทธิ์และบริหารงบประมาณแบบมุ่งเน้นผลงาน ให้มีการจัดหาผลประโยชน์จากทรัพย์สินของสถานศึกษา การบริหารงบประมาณ หมายถึงแนวทางหรือแผนงานดำเนินงานสำหรับผู้ปฏิบัติในการดำเนินงานนั้น ๆ โดยให้เสียค่าใช้จ่ายให้น้อยที่สุดและสามารถบรรลุถึงเป้าหมายที่วางไว้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ ตลอดจนสอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของการดำเนินงาน (ถนัด ภูมิภินันท์ ,2555) และมณีนรัตน์ ภิญโญภาพสกุล (2549) ได้ให้ความหมายของการบริหารงบประมาณ หมายถึง แผนการดำเนินงานเกี่ยวกับรายรับและรายจ่าย เพื่อนำมาใช้ในการดำเนินงาน โดยได้มีการควบคุมถึงการดำเนินงานทางการเงินตาม

กฎเกณฑ์ที่ตั้งไว้เพื่อให้เกิดประสิทธิภาพมากที่สุด ซึ่งประกอบด้วย ตัวเลขแสดงรายรับว่ามาจากทางใดและรายจ่ายที่จะต้องจ่ายตามแผนงานโครงการ กิจกรรม และค่าใช้จ่าย ทรัพยากรที่จำเป็น

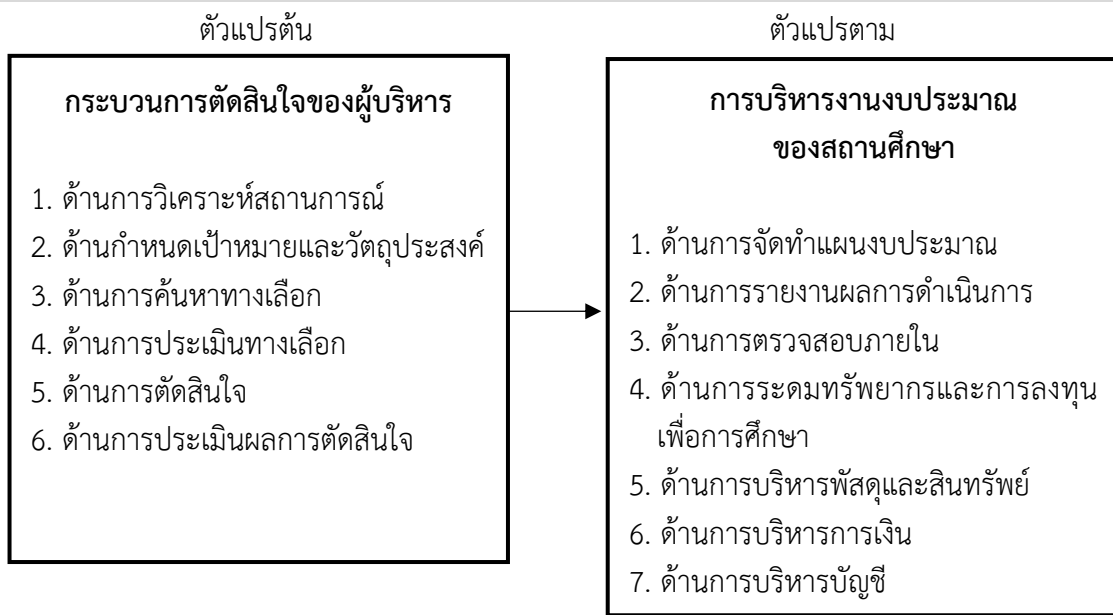
สำนักงบประมาณ (2552) เสนอองค์ประกอบงานงบประมาณ 7 ด้าน ได้แก่ การจัดทำงบประมาณ การจัดสรรงบ การตรวจสอบ-ติดตาม การระดมทรัพยากร การบริหารการเงิน บัญชี และพัสดุ กระทรวงศึกษาธิการ (2549) ได้กล่าวถึงการบริหารงบประมาณว่า การบริหารงบประมาณของสถานศึกษา ซึ่งมุ่งเน้นความเป็นอิสระในการบริหารจัดการมีความคล่องตัว โปร่งใส ตรวจสอบได้ ยึดหลักการบริหารมุ่งเน้นผลสัมฤทธิ์และการบริหารงบประมาณแบบมุ่งเน้นผลงาน

สรุปได้ว่า การบริหารงบประมาณในสถานศึกษา หมายถึง การดำเนินงานของสถานศึกษาเกี่ยวกับการจัดสรรเงินงบประมาณที่ได้จากแหล่งเงินทุนต่าง ๆ ไม่ว่าจะเป็นการจัดสรรงบประมาณที่ทางรัฐจัดให้ หรือเป็นงบประมาณที่ได้รับการจัดสรรจากองค์กรเอกชนหรือการบริหารจากแหล่งอื่น ๆ สถานศึกษาจะต้องมีการบริหารจัดการอย่างเป็นระบบ ถูกต้องตามระเบียบและวิธีการ และดำเนินการอย่างโปร่งใส สามารถตรวจสอบได้ สำหรับการวิจัยครั้งนี้ ศึกษากรอบแนวคิดตามขอบข่ายและภารกิจงานการบริหารงานงบประมาณที่กำหนดในกฎกระทรวง (กระทรวงศึกษาธิการ, 2556) ได้แก่ การจัดทำแผนงบประมาณ การรายงานผลการดำเนินการ การตรวจสอบภายใน การระดมทรัพยากรและการลงทุนเพื่อการศึกษา การบริหารพัสดุและสินทรัพย์ การบริหารการเงิน และการบริหารบัญชีการวางแผนงบประมาณ

3. ช่องว่างของการวิจัย (Research Gap) จากการทบทวนวรรณกรรม พบว่า แม้ว่าจะมีงานศึกษาที่เกี่ยวข้องกับกระบวนการตัดสินใจของผู้บริหารสถานศึกษา รวมถึงงานที่ศึกษาด้านการบริหารงบประมาณของสถานศึกษามาแล้วหลายฉบับ แต่ส่วนใหญ่ยังมุ่งเน้นการศึกษาเป็นรายองค์ประกอบโดยไม่มีการพิจารณาความสัมพันธ์เชิงสาเหตุระหว่างทั้งสองตัวแปรอย่างชัดเจน อีกทั้งงานวิจัยส่วนมากดำเนินในบริบทพื้นที่ที่แตกต่างกัน ทำให้ยังขาดข้อมูลเชิงประจักษ์ที่ชี้ให้เห็นว่า กระบวนการตัดสินใจของผู้บริหารมีผลต่อการบริหารงานงบประมาณของสถานศึกษาในเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาญจนบุรี เขต 1 อย่างไร งานวิจัยครั้งนี้จึงมุ่งเติมเต็มช่องว่างดังกล่าว เพื่อให้ได้ข้อค้นพบเชิงประจักษ์ที่สามารถใช้เป็นแนวทางพัฒนาการบริหารงานงบประมาณสถานศึกษาได้อย่างเหมาะสม

กรอบแนวคิดการวิจัย

การวิจัยเรื่อง กระบวนการตัดสินใจของผู้บริหารที่ส่งผลต่อการบริหารงานงบประมาณของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาญจนบุรี เขต 1 ซึ่งผู้วิจัยได้ศึกษากรอบแนวคิดการตัดสินใจของผู้บริหารตามแนวคิดของกอร์ดอน (Gordon, 2002) ประกอบด้วย 6 ด้าน ได้แก่ ด้านการวิเคราะห์สถานการณ์ ด้านกำหนดเป้าหมายและวัตถุประสงค์ ด้านการค้นหาทางเลือก ด้านการประเมินทางเลือก ด้านการตัดสินใจ และด้านการประเมินผลการตัดสินใจ สำหรับการบริหารงานงบประมาณศึกษากรอบแนวคิดตามขอบข่ายและภารกิจงานการบริหารงานงบประมาณที่กำหนดในกฎกระทรวง (กระทรวงศึกษาธิการ, 2556, หน้า 59) ประกอบด้วย 7 ด้าน ได้แก่ ด้านการจัดทำแผนงบประมาณ ด้านการรายงานผลการดำเนินการ ด้านการตรวจสอบภายใน ด้านการระดมทรัพยากรและการลงทุนเพื่อการศึกษา ด้านการบริหารพัสดุและสินทรัพย์ ด้านการบริหารการเงิน และด้านการบริหารบัญชี ดังแผนภูมิที่ 1

แผนภูมิที่ 1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

ระเบียบวิธีวิจัย

งานวิจัยนี้เป็นงานวิจัยผสมวิธี พื้นที่วิจัย คือ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาญจนบุรี เขต 1 ผู้บริหารสถานศึกษาและหัวหน้างานกลุ่มบริหารงบประมาณ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาญจนบุรี เขต 1 จำนวน 278 คน ประกอบด้วย ผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 139 คน และหัวหน้างานกลุ่มบริหารงบประมาณ จำนวน 139 คน จากสถานศึกษาจำนวน 139 แห่ง กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษาและหัวหน้างานกลุ่มบริหารงบประมาณ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาญจนบุรี เขต 1 จำนวน 162 คน กำหนดขนาดตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย โดยใช้ตารางของเครจซี่และมอร์แกน (Krejcie & Morgan, 1970) โดยการสุ่มตัวอย่างแบบชั้นภูมิ (Stratified Random Sampling) ตามพื้นที่จัดการศึกษา เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย มี 1 ชนิด ได้แก่ 1) แบบสอบถาม โดยแบ่งเป็น 3 ตอน คือ

ตอนที่ 1 แบบสอบถามแบบตรวจสอบรายการ (Checklist) เกี่ยวกับสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม กระบวนการตัดสินใจของผู้บริหารที่ส่งผลต่อการบริหารงานงบประมาณของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาญจนบุรี เขต 1 จำนวน 4 ข้อ คือ เพศ ตำแหน่ง ประสบการณ์การทำงาน และพื้นที่จัดการศึกษา

ตอนที่ 2 แบบสอบถามแบบมาตราประมาณค่า (Rating scale) ชนิด 5 ระดับ จำนวน 30 ข้อ เกี่ยวกับกระบวนการตัดสินใจของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาญจนบุรี เขต 1 มี 6 ด้าน

ผู้วิจัยได้ใช้เกณฑ์วัดระดับกระบวนการตัดสินใจของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาญจนบุรี เขต 1 เป็นแบบมาตราประมาณค่า (rating scale) ของลิเคอร์ท (Likert, 1976) มี 5 ระดับ

ตอนที่ 3 แบบสอบถามแบบมาตราประมาณค่า (rating scale) ชนิด 5 ระดับ จำนวน 30 ข้อ เกี่ยวกับการบริหารงานงบประมาณของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาญจนบุรี เขต 1 มี 7 ด้าน ผู้วิจัยได้ใช้เกณฑ์วัดระดับการบริหารงานงบประมาณของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาญจนบุรี เขต 1 เป็นแบบมาตราประมาณค่า (rating scale) ของลิเคอร์ท (Likert, 1976) มี 5 ระดับ รวบรวมข้อมูลโดย ผู้วิจัยได้ดำเนินการรวบรวมข้อมูลตามลำดับดังนี้

1. นำหนังสือขอความร่วมมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลจากงานบัณฑิตศึกษา สำนักส่งเสริมวิชาการและงานทะเบียน มหาวิทยาลัยราชภัฏกาญจนบุรี ถึงผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาญจนบุรี เขต 1 เพื่อให้ผู้วิจัยได้เก็บข้อมูล

2. ผู้วิจัยดำเนินการส่งแบบสอบถามทางออนไลน์ และประสานงานทางโทรศัพท์ในการติดตามเก็บแบบสอบถามจากผู้ตอบแบบสอบถามโดยตนเอง โดยผู้วิจัยส่งแบบสอบถามไปยังโรงเรียนเพื่อแจกให้กับผู้บริหารสถานศึกษาและหัวหน้ากลุ่มบริหารงบประมาณ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาญจนบุรี เขต 1 ที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 162 ชุด โดยกำหนดเวลาในการตอบแบบสอบถามและส่งกลับคืนให้ผู้วิจัยใน 7-15 วันทางออนไลน์ ได้รับแบบทดสอบกลับคืน จำนวน 162 ชุด คิดเป็นร้อยละ 100 นำข้อมูลเชิงปริมาณมาวิเคราะห์ด้วยสถิติในการศึกษา ดังนี้

1. สถิติพื้นฐาน
 - 1.1 ร้อยละ
 - 1.2 ค่าเฉลี่ย
 - 1.3 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน
2. สถิติที่ใช้ในการหาคุณภาพของเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย
 - 2.1 ความเที่ยงตรงของเนื้อหา โดยคำนวณค่าดัชนีความสอดคล้อง
 - 2.2 ความเชื่อมั่นของแบบสอบถามทั้งฉบับ โดยคำนวณค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบัค
3. สถิติที่ใช้ในการทดสอบสมมติฐาน คือ การวิเคราะห์การถดถอยอย่างง่าย (simple regression analysis)

ผลการวิจัย

วัตถุประสงค์ที่ 1. ผลการวิจัยพบว่า กระบวนการตัดสินใจของผู้บริหารสถานศึกษา โดยภาพรวมและรายด้านมีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก เรียงตามลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย คือ ด้านการวิเคราะห์สถานการณ์ด้านการกำหนดเป้าหมายและวัตถุประสงค์ ด้านการตัดสินใจ ด้านการค้นหาทางเลือก ด้านการประเมินทางเลือก และด้านการประเมินผลการตัดสินใจ โดยการวิเคราะห์ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานในภาพรวม รายด้าน และรายข้อ ดังแสดงในตารางที่ 1

ตารางที่ 1 กระบวนการตัดสินใจของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาประถมศึกษากาญจนบุรี เขต 1 ในภาพรวม

กระบวนการตัดสินใจของผู้บริหารสถานศึกษา ในภาพรวม	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ การปฏิบัติ
1. ด้านการวิเคราะห์สถานการณ์	4.36	0.26	มาก
2. ด้านการกำหนดเป้าหมายและวัตถุประสงค์	4.35	0.28	มาก
3. ด้านการค้นหาทางเลือก	4.30	0.24	มาก
4. ด้านการประเมินทางเลือก	4.30	0.26	มาก
5. ด้านการตัดสินใจ	4.32	0.25	มาก
6. ด้านการประเมินผลการตัดสินใจ	4.24	0.26	มาก
รวมเฉลี่ย	4.31	0.17	มาก

จากตารางที่ 1 พบว่า กระบวนการตัดสินใจของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาญจนบุรี เขต 1 ในภาพรวม มีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=4.31$) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า มีการปฏิบัติอยู่ในระดับมากทุกด้าน เรียงตามลำดับค่าเฉลี่ย คือ ด้านการวิเคราะห์สถานการณ์ ($\bar{X}=4.36$) รองลงมาคือ ด้านการกำหนดเป้าหมายและวัตถุประสงค์ ($\bar{X}=4.35$) ด้านการตัดสินใจ ($\bar{X}=4.32$) ด้านการค้นหาลู่ทางเลือก ($\bar{X}=4.30$, S.D.=0.24) ด้านการประเมินทางเลือก ($\bar{X}=4.30$, S.D.=0.26) และด้านการประเมินผลการตัดสินใจ ($\bar{X}=4.24$) ตามลำดับ

วัตถุประสงค์ที่ 2. ผลการวิจัยพบว่า การบริหารงานงบประมาณของสถานศึกษา โดยภาพรวมและรายด้านมีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก เรียงตามลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย คือ ด้านการบริหารการเงิน ด้านการบริหารพัสดุและสินทรัพย์ ด้านการบริหารบัญชี ด้านการจัดทำแผนงบประมาณ ด้านการตรวจสอบภายในด้านการรายงานผลการดำเนินการ และด้านการระดมทรัพยากรและการลงทุนเพื่อการศึกษา โดยการวิเคราะห์ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ดังแสดงในตารางที่ 2

ตารางที่ 2 การบริหารงานงบประมาณของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาญจนบุรี เขต 1 ในภาพรวม

การบริหารงานงบประมาณของสถานศึกษา	$\bar{X}$	S.D.	ระดับการปฏิบัติ
1. ด้านการจัดทำแผนงบประมาณ	4.32	0.29	มาก
2. ด้านการรายงานผลการดำเนินการ	4.28	0.28	มาก
3. ด้านการตรวจสอบภายใน	4.31	0.29	มาก
4. ด้านการระดมทรัพยากรและการลงทุนเพื่อการศึกษา	4.26	0.28	มาก
5. ด้านการบริหารพัสดุและสินทรัพย์	4.33	0.30	มาก
6. ด้านการบริหารการเงิน	4.36	0.28	มาก
7. ด้านการบริหารบัญชี	4.33	0.36	มาก
รวมเฉลี่ย	4.31	0.16	มาก

จากตารางที่ 2 พบว่า การบริหารงานงบประมาณของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาญจนบุรี เขต 1 ในภาพรวมมีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=4.31$) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า มีการปฏิบัติอยู่ในระดับมากทุกด้าน เรียงตามลำดับค่าเฉลี่ย คือด้านการบริหารการเงิน ($\bar{X}=4.36$) รองลงมาคือ ด้านการบริหารพัสดุและสินทรัพย์ ($\bar{X}=4.33$, S.D.=0.30) ด้านการบริหารบัญชี ($\bar{X}=4.33$, S.D.=0.36) ด้านการจัดทำแผนงบประมาณ ($\bar{X}=4.32$) ด้านการตรวจสอบภายใน ($\bar{X}=4.31$) ด้านการรายงานผลการดำเนินการ ($\bar{X}=4.28$) และด้านการระดมทรัพยากรและการลงทุนเพื่อการศึกษา ($\bar{X}=4.26$) ตามลำดับ

วัตถุประสงค์ที่ 3. ผลการวิจัยพบว่า กระบวนการตัดสินใจของผู้บริหารที่ส่งผลต่อการบริหารงานงบประมาณของสถานศึกษา ในภาพรวมสามารถทำนายการบริหารงานงบประมาณของสถานศึกษา ร้อยละ 29.10 โดยการวิเคราะห์การถดถอยเชิงพหุ ด้วยวิธีแบบขั้นตอน ดังแสดงในตารางที่ 3

ตารางที่ 3 กระบวนการตัดสินใจของผู้บริหารที่ส่งผลต่อการบริหารงานงบประมาณของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาญจนบุรี เขต 1 ในภาพรวม

ตัวแปรพยากรณ์	b	β	t	Sig.
ค่าคงตัว (constant)	2.09	-	7.63**	0.000
กระบวนการตัดสินใจของผู้บริหาร (X)	0.51	0.54	8.10**	0.000
R= 0.54 R ² = 0.291 F= 65.54** Sig.= 0.000				

จากตารางที่ 3 พบว่า ผลการวิเคราะห์การถดถอยอย่างง่าย สามารถนำมาสร้างสมการถดถอยในรูปของคะแนนดิบ ดังนี้

$$\hat{Y} = 2.09 + 0.51X$$

และสมการถดถอยในรูปของคะแนนมาตรฐาน ดังนี้

$$\hat{Z}_Y = 0.54Z_X$$

กระบวนการตัดสินใจของผู้บริหารที่ส่งผลต่อการบริหารงานงบประมาณของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาญจนบุรี เขต 1 ในภาพรวม คือกระบวนการตัดสินใจของผู้บริหาร (X) มีค่าสัมประสิทธิ์ถดถอย เท่ากับ 0.51 ค่าสัมประสิทธิ์ในการทำนาย (R^2)= 0.291 นั่นคือสามารถทำนายการบริหารงานงบประมาณของสถานศึกษา (Y) ได้ร้อยละ 29.10

แสดงให้เห็นว่า กระบวนการตัดสินใจของผู้บริหารส่งผลต่อการบริหารงานงบประมาณของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาญจนบุรี เขต 1 โดยภาพรวมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01

อภิปรายผลการวิจัย

ผลจากการวิจัยวัตถุประสงค์ที่ 1 พบว่า กระบวนการตัดสินใจของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาญจนบุรี เขต 1 ในภาพรวม มีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากผู้บริหารสถานศึกษา ตระหนักถึงความสำคัญของการตัดสินใจ ซึ่งเป็นกระบวนการที่จำเป็นและมีความสำคัญต่อสถานการณ์ของการเป็นผู้นำในการบริหารงานอย่างมาก จนถึงว่าเป็นหัวใจของการบริหารหน่วยงาน ผู้บริหารจะต้องทำหน้าที่เกี่ยวกับการตัดสินใจหลายครั้งในวันหนึ่ง ๆ บางครั้งก็มีความสำคัญจนหมายถึงการอยู่รอดหรือไม่ของหน่วยงาน บางครั้งก็เป็นเหตุให้กระทบกระเทือนถึงการทำงานของบุคคลอื่น ๆ และยิ่งเป็นผู้บริหารระดับสูงขึ้นไปจะต้องเกี่ยวข้องกับการตัดสินใจอยู่ตลอดเวลา และผลของการตัดสินใจก็จะกระทบกระเทือนต่อบุคคลเป็นจำนวนมากอีกด้วย ดังนั้นผลของการตัดสินใจของผู้บริหารไม่ว่าจะปรากฏออกมาดีหรือไม่ก็ตาม ผู้บริหารจะต้องรับผิดชอบต่อผลที่เกิดขึ้นนั้นด้วย สอดคล้องกับงานวิจัยของสุลัดดา ยี่ริ้วศิริ และ สาโรจน์ เผ่าวงศ์กุล (2567) (2567) พบว่า พฤติกรรมการตัดสินใจของผู้บริหารสถานศึกษา ในภาพรวมและรายด้านมีการปฏิบัติอยู่ในระดับมากทุกด้าน

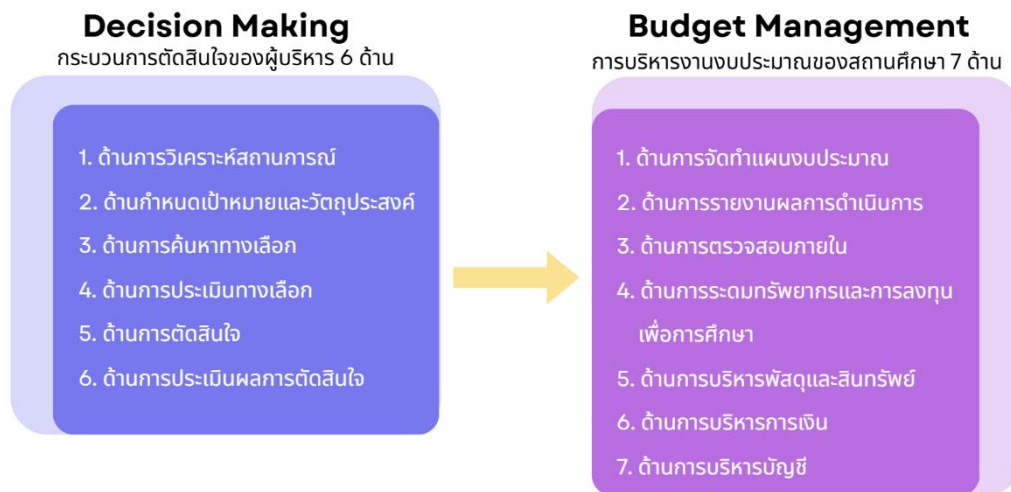
ผลจากการวิจัยวัตถุประสงค์ที่ 2 พบว่า การบริหารงานงบประมาณของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาญจนบุรี เขต 1 ในภาพรวมมีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากผู้บริหารสถานศึกษา ให้ความสำคัญต่อการบริหารงบประมาณ ซึ่งเป็นทรัพยากรการบริหารที่มีความสำคัญยิ่งที่จะส่งผลต่อประสิทธิภาพขององค์กรเพราะว่างบประมาณเป็นปัจจัยหลักที่ช่วยสนับสนุนปัจจัยด้านอื่น ๆ ในการบริหารงานในองค์กรและเป็นเครื่องมือในการตรวจสอบ กำกับ ติดตาม และประเมินผลการปฏิบัติงานด้านอื่นที่เกี่ยวข้องได้ด้วย หากว่าองค์กรใด มีระบบการบริหารงบประมาณที่มีประสิทธิภาพแล้วนั้น ก็จะส่งผลต่อความมี

ประสิทธิภาพในการบริหารงานในองค์กรนั้น ๆ ด้วย ผู้บริหารสถานศึกษาจึงบริหารงบประมาณอย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผลเพื่อสนับสนุนให้การดำเนินงานต่าง ๆ ของสถานศึกษามีคุณภาพ บรรลุตามวัตถุประสงค์ เกิดประโยชน์สูงสุดแก่นักเรียน โดยการดำเนินงานของจัดสรรเงินงบประมาณที่ได้จากแหล่งเงินทุนต่าง ๆ ไม่ว่าจะเป็นการจัดสรรงบประมาณที่ทางรัฐจัดให้ หรือเป็นงบประมาณที่ได้รับการจัดสรรจากองค์กรเอกชน หรือการบริจาคจากแหล่งอื่น ๆ สถานศึกษาจะต้องมีการบริหารจัดการอย่างเป็นระบบ ถูกต้องตามระเบียบและวิธีการ และดำเนินการอย่างโปร่งใส สามารถตรวจสอบได้ มีการนำงบประมาณไปใช้ให้เกิดประโยชน์สูงสุดอย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล สอดคล้องกับงานวิจัยของ จันทรจิรา โชติพิบูลย์ และสุรางคณา มัณยานนท์ (2565) ศึกษาวิจัยเรื่อง การบริหารงานด้านงบประมาณโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบางภาพ ผลการวิจัยพบว่า การบริหารงานด้านงบประมาณ ภาพรวมอยู่ในระดับมาก

ผลจากการวิจัยวัตถุประสงค์ที่ 3 พบว่า กระบวนการตัดสินใจของผู้บริหารที่ส่งผลต่อการบริหารงานงบประมาณของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาญจนบุรี เขต 1 ในภาพรวมสามารถทำนายการบริหารงานงบประมาณของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาญจนบุรี ร้อยละ 29.10 ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานของการวิจัย ทั้งนี้อาจเป็นเพราะ การตัดสินใจเป็นกระบวนการที่จำเป็นและมีความสำคัญต่อสภาวะการณ์ของการเป็นผู้นำในการบริหารงานอย่างมาก จนถือว่าเป็นหัวใจของการบริหารหน่วยงาน การบริหารสถานศึกษาที่มีความหมายแท้จริง คือ การตัดสินใจ และการนำการตัดสินใจไปดำเนินงานบริหารโรงเรียน เรื่องของการตัดสินใจเป็นสิ่งที่ผู้บริหารทั้งหลายไม่อาจหลีกเลี่ยงได้ และอีกสิ่งสำคัญของสถานศึกษาคือการบริหารงบประมาณ เนื่องจากผู้บริหารสถานศึกษามีภาระหน้าที่อันสำคัญยิ่งในการบริหารจัดการ การศึกษา ทั้ง 4 ด้าน คือ การบริหารงานวิชาการ การบริหารงบประมาณ การบริหารงานบุคคล และการบริหารงานทั่วไป ซึ่งงานทุกด้านเหล่านี้จะต้องผ่านการตัดสินใจจากผู้บริหารทั้งสิ้น เพื่อการดำเนินการบริหารจัดการสถานศึกษาให้เกิดความเรียบร้อย และตรงตามเป้าหมาย วัตถุประสงค์ที่สถานศึกษาได้กำหนดไว้ ซึ่งทำให้เห็นได้อย่างชัดเจนว่า หากผู้บริหารไม่สามารถทำการตัดสินใจไปในทางที่ดีได้ ผลที่ไม่ดีตามมาทำให้สถานศึกษาไม่สามารถบริหารจัดการให้บรรลุตามเป้าหมายได้ แต่หากผู้บริหารสถานศึกษามีการตัดสินใจที่ดี ผลที่เกิดขึ้นก็จะเกิดประโยชน์แก่สถานศึกษา และสามารถทำให้สถานศึกษามีการบริหารจัดการได้ตามผลที่ตั้งไว้ สอดคล้องกับงานวิจัยของวิภาดา วงศ์ยะรา และนุชนรา รัตนศิริประภา (2562) พบว่า การตัดสินใจของผู้บริหารกับประสิทธิผลของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 8 โดยภาพรวมและรายด้านมีความสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01

องค์ความรู้ใหม่จากการวิจัย

จากการวิจัยทำให้เกิดองค์ความรู้ ว่ากระบวนการตัดสินใจของผู้บริหารมีผลต่อการบริหารงานงบประมาณของสถานศึกษา และยังระบุโครงสร้างองค์ประกอบของตัวแปรทั้งสองอย่างชัดเจน คือ กระบวนการตัดสินใจ 6 ด้าน และการบริหารงบประมาณ 7 ด้าน อันนำไปสู่การพัฒนารูปแบบแนวคิดในการบริหารจัดการงบประมาณสถานศึกษา ซึ่งสามารถใช้เป็นฐานข้อมูลเชิงนโยบายและแนวปฏิบัติในการพัฒนาศักยภาพผู้บริหารสถานศึกษาในอนาคตได้ ดังแผนภาพที่ 1

แผนภาพที่ 1 องค์ความรู้ใหม่จากการวิจัย

จากแผนภาพที่ 1 แสดงถึง กระบวนการตัดสินใจของผู้บริหารและการบริหารงานงบประมาณของสถานศึกษา สามารถอธิบายโดยสังเขปดังนี้

1. กระบวนการตัดสินใจ 6 ด้าน ดังนี้

- 1) ด้านการวิเคราะห์สถานการณ์ เป็นขั้นตอนการระบุปัญหาอย่างชัดเจนเพื่อหาแนวทางแก้ไขหรือตัดสินใจที่จะกระทำอย่างไรอย่างหนึ่ง
2. ด้านกำหนดเป้าหมายและวัตถุประสงค์ มีอำนาจตัดสินใจจะกำหนดเป้าหมายและวัตถุประสงค์เพื่อให้บรรลุในการตัดสินใจ และให้ผู้ที่เกี่ยวข้องสามารถหาวิธีแก้ไขปัญหาย่างรอบด้าน มีความหลากหลายในการแก้ไขปัญหา และช่วยลดโอกาสของความล้มเหลว
3. ด้านการค้นหาทางเลือก ตัดสินใจจะต้องพิจารณาแนวทางการแก้ปัญหาหรือทางเลือกที่เป็นไปได้ อันจะทำให้บรรลุผลตามวัตถุประสงค์ที่กำหนด โดยไม่ก่อให้เกิดผลที่ไม่พึงประสงค์
4. ด้านการประเมินทางเลือก เป็นขั้นตอนที่ผู้ตัดสินใจดำเนินการประเมินทางเลือกแต่ละทางเลือกเพื่อให้เกิดการตัดสินใจที่ดี ผู้ตัดสินใจจะต้องระบุความเป็นไปได้ในแต่ละทางเลือกก่อน ซึ่งจะต้องพิจารณาถึงข้อแตกต่างด้านผลประโยชน์ ความเสี่ยง และผลเชิงลบที่อาจเกิดขึ้นในแต่ละทางเลือก
5. ด้านการตัดสินใจ การตัดสินใจ หรือการเลือกทางเลือกเป็นขั้นตอนที่ผู้ตัดสินใจเลือกทางเลือกที่ดีที่สุด
6. ด้านการประเมินผลการตัดสินใจ การประเมินผลการตัดสินใจก่อนการตัดสินใจ ผู้บริหารหรือผู้ตัดสินใจควรทบทวนการตัดสินใจกับผู้ที่เกี่ยวข้อง ซึ่งเป็นโอกาสและการคิดทบทวนครั้งสุดท้าย มีการปรับให้สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ และตรวจสอบทางเลือกอย่างแน่ชัด ผู้ตัดสินใจอาจจะประเมินผลลัพธ์ที่เป็นไปได้เปรียบเทียบกับวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้

สรุป

กระบวนการตัดสินใจของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาญจนบุรี เขต 1 ในภาพรวม มีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า มีการปฏิบัติอยู่ในระดับมากทุกด้าน การบริหารงานงบประมาณของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาญจนบุรี เขต 1 ในภาพรวมมีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า มีการปฏิบัติอยู่ในระดับมากทุกด้าน

และกระบวนการตัดสินใจของผู้บริหารที่ส่งผลต่อการบริหารงานงบประมาณของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาญจนบุรี เขต 1 ในภาพรวมสามารถทำนายการบริหารงานงบประมาณของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาญจนบุรี ร้อยละ 29.10 ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานของการวิจัย และสามารถบรรลุวัตถุประสงค์การวิจัยได้อย่างครบถ้วน

ข้อเสนอแนะ

จากผลการวิจัย ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะ ดังนี้

1. ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้ประโยชน์

ผลจากการวิจัยวัตถุประสงค์ที่ 1 พบว่า ผู้บริหารสถานศึกษาควรใช้ข้อมูลต่าง ๆ ประกอบในการประเมินผลงานได้อย่างเหมาะสม เพื่อสนับสนุนให้กระบวนการตัดสินใจมีประสิทธิภาพสูงสุด

ผลจากการวิจัยวัตถุประสงค์ที่ 2 พบว่า ผู้บริหารสถานศึกษาควรส่งเสริมด้านการนำความเสี่ยงและประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับเปรียบเทียบกันเพื่อทำการตัดสินใจ

ผู้บริหารสถานศึกษาควรส่งเสริมการจัดทำแผนระยะมตรัยพยากรทางการศึกษาและทุนการศึกษาที่นำไปสู่การปฏิบัติได้อย่างมีประสิทธิภาพ เพื่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดต่อสถานศึกษาและนักเรียน

2. ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

งานวิจัยนี้ได้ข้อค้นพบคือสำคัญ คือ คุณภาพของกระบวนการตัดสินใจของผู้บริหารกับประสิทธิผลของการบริหารงานงบประมาณในสถานศึกษา ซึ่งแสดงให้เห็นว่า การมีขั้นตอนการตัดสินใจที่ชัดเจน โปร่งใส และมีการใช้ข้อมูลประกอบการพิจารณา ส่งผลให้การจัดสรรและใช้จ่ายงบประมาณเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ สามารถนำไปประยุกต์ใช้กับการกำหนดนโยบายและแนวปฏิบัติในการพัฒนาผู้บริหารสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาญจนบุรี เขต 1 และควรให้ความสำคัญกับการพัฒนาสมรรถนะผู้บริหารในการใช้ข้อมูลเชิงประจักษ์และการมีส่วนร่วมของบุคลากรในกระบวนการวางแผนและจัดสรรงบประมาณ สำหรับประเด็นในการวิจัยครั้งต่อไปควรทำวิจัยในประเด็นเกี่ยวกับประเด็นดังนี้

2.1 การบริหารงบประมาณแบบมุ่งเน้นผลงานของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาญจนบุรี เขต 1

2.2 ปัจจัยที่ส่งผลต่อกระบวนการตัดสินใจของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาญจนบุรี เขต 1

2.3 ควรมีการศึกษาวิจัยเรื่อง กระบวนการตัดสินใจของผู้บริหารสถานศึกษาในยุคพลิกผัน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาญจนบุรี เขต 1

เอกสารอ้างอิง

กระทรวงศึกษาธิการ. (2549). *แนวปฏิบัติการจัดการศึกษาของสถานศึกษานิติบุคคลในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน*. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์สำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติ.

กระทรวงศึกษาธิการ.. (2556). *คู่มือการบริหารโรงเรียน สำนักงานนโยบายและแผนการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2556*. กรุงเทพฯ: ชุมชนสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย.

จันทร์จิรา โชติพิบูลย์ และสุรางคนา มัณยานนท์. (2565). การบริหารงานด้านงบประมาณโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบึงกาฬ. *วารสารวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร* , 2(1), 17–30.

- จิตรกร จันท์สุข. (2564). การตัดสินใจสำหรับผู้บริหารสถานศึกษา. *วารสารมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรธานี*, 10(2), 223-238.
- สุลัดดา ยี่รัฐศิริ และ สาโรจน์ เผ่าวงศากุล. (2567). พฤติกรรมการตัดสินใจของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากาญจนบุรี *วารสารวิชาการบัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏ นครศรีธรรมราช*, 2(1), 17-29.
- ธร สุนทรายุทธ. (2553). *การบริหารจัดการเชิงจิตวิทยา หลักการการประยุกต์และกรณีศึกษา*. กรุงเทพฯ: เนติกุล.
- วิภาดา วงศ์ยะรา และ นุชนรา รัตนศิริประภา. (2562). การตัดสินใจของผู้บริหารกับประสิทธิผลของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 8. *วารสารการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยศิลปากร*, 10(2), 674-689.
- สุพานี สฤณภูวนิช. (2552). *พฤติกรรมองค์กรสมัยใหม่ แนวคิดและทฤษฎี*. (พิมพ์ครั้งที่ 2). ปทุมธานี: มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ. (2553). *พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 3) พ.ศ. 2553*. กรุงเทพฯ: สำนักนายกรัฐมนตรี.
- สำนักงบประมาณ. (2552). *โครงสร้างงบประมาณตามยุทธศาสตร์*. สืบค้นจาก: <http://www.bb.go.th/topic2.php?gid=841&mid=528>.
- Best, J. W. (1981). *Research in Education*. (4th ed.). New Jersey: Prentice Hall.
- Easton, A. (1967). *Decision-making: A short course for professional*. New York: John Wiley and Sons.
- Gordon, J. R. (2002). *Organizational Behavior: A diagnostic Approach*. New Jersey: Prentice-Hall.
- Hoy, W. K., & Miskel, C. G. (1991). *Educational Administration*. New York: McGraw-Hill.
- Krejcie, R. V., & Morgan, D. W. (1970). Determining sample size for research activities. *Educational and Psychological Measurement*, 30(3), 607-610.
- Likert, R. (1976). *Management Styles and the Human Component*. New York: AMACOM.
- Mitchell, T. R. (1978). *People in Organization: Understanding their Behavior*. New York: Mc Graw-Hill.